

LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA:

(1936-1939)

EL PLANTEJAMENT DE LA GUERRA I LA REVOLTA MILITAR:

-Un conflicte amb causes molt llunyanes:

Aquesta guerra és tractada com la darrera guerra carlina; això vol dir que les causes reals de la guerra són de llarga durada, problemes que es venien produint desde el segle XIX.

En aquesta guerra s'enfrontes dos sectors de la població:

-hereu de la tradició de l'antic règim, del clericalisme i del tradicionalisme.

-la nova societat urbana i industrial.

L'ambient religiós i eclesiàstic va ser un dels desencadenats principals del conflicte ja que portava molt de temps sent atacada.

-El complot i l'aixecament militar:

El que va desencadenar el conflicte, la gota que vesa el got, va ser l'assassinat del líder parlamentari d'extrema dreta; José Calvo Sotelo. La conspiració militar, però, s'havia preparat molts mesos abans el seu líder eres Emilio Mola i tenia com a col·laboradors principals a Manuel Goded, Gonzalo Queipo de Llano i Guillermo Caballanes. L'idea era fer un cop d'estat ràpid i violent seguit d'una repressió. Aquest conspiradors es reunien a la Unió Militar Española. És va produir un gran complot i els sectors polítics més afins a aquesta conspiració èren els de la CEDA.

El Front Popular estava al corrent del complot, però malgrat tot no li van donar importància.

El 17 de juliol de 1936 es va produir l'aixecament liderat per Francisco Franco, que aviat es va estendre per tota la península.

-L'extensió del conflicte per la Península:

L'exèrcit colonial va tenir cap de pont inicial a la major part de la província de Cadis.

El aixecament va fracassar i el país va quedar dividit, amb les principals ciutats i zones industrials en mans de la república. Els efectius militars es van dividir en; els insurrectes que controlàven el millor cos de l'Exèrcit, i el colonial que controlava l'armada i l'Avació.

Martínez Barrio (nou president) i Azaña van intentar evitar la guerra, però no ho van aconseguir, ja que els militars deien que no es podia solucionar el conflicte sense la derrota d'un dels dos bàndols.

-El fracàs de la revolta a Catalunya:

El 19 de juliol es va aixecar part de la guarnició de Barcelona. La conspiració la dirigia el capità López Valera no va rebre cap mena d'ajut financer català.

Les tropes van topar amb l'oposició de les forces al poder de la Generalitat. Molta gent va sortir al carrer i es va enfrontar a l' rebels amb armes. Els insurrectes van sortir de les casernes pq tenien la intenció d'ocupar la plaça de Catalunya, dominar els centres militars i ocupar rapidament els centres del poder principals. La revolta es va neutralitzar gràcies a els cossos de seugurat i a el poble que disponia d'armes. El general Godeu va ser detenit i va ser obligat a llegir una proclama de rendició per la ràdio. Però la acció no es va aturar i es van cremar i assaltar esglésies i convents.

-La revolta militar a Mallorca:

Des de Barcelona es va intentar reconquerir Mallorca i es va organitzar una expedició dirigida per Alberto Bayo formada per milicians de partits i sindicats d'esquerra, un petit grup de voluntaris mallorquins i internacionals, alguns guàrdies civils i carabiners. Això va fracasar rotundament. Mallorca es va convertir en una base aèria de gran magnitud per a italians i alemanys (Legió còndor).

EL DESENVOLUPAMENT DE LA GUERRA; EL FRONT I LA RETAGUARDIA

-L'evolució de les operacions militars:

Batalla de Madrid a partir del 1936 que no es va acabar fins l'any següent. Les tropes franquistes van fracassar i no van poder aconseguir el control de la capital i acabà així una guerra que pretenia aconseguir el control polític de l'estat.

Franco va disposar d'ajut dels italians però l'exèrcit franquista-italià va ser anul·lat per les tropes del front Popular.

La batalla del Nord: fins al 1937 les tropes franquistes van conquerir Astúries, Santander i les províncies marítimes del País Basc. Les tropes franquistes van trobar resistència a Astúries d'on van néixer els maquis (grups d'esquerrers i sindicalistes). A Biscaia tb va trobar molta resistència però va guanyar pk van ser ajudats per la Legió Còndor (alemanys), va ser el primer cop que es van atacar centres civils (bombardejos i ametrallaments)

-L'evolució de la guerra a favor de Franco:

Al 1937 els republicans van conquerir Terol però al 1938 la resistència republicana va caure i el front de Terol tb. Les tropes franquistes van aprofitar aquest desconcert i van llançar una ofensiva cap al Mediterrani ajudats per italians i alemanys. Catalunya va quedar aïllada.

-El ressò internacional de la guerra:

La conjuntura internacional amb alemanys i italians va fer que la guerra a Espanya s'internacionalitzés, i va sorgir un gran apassionament en la confrontació de feixisme i antifeixisme. Itàlia va aportar uns 70000 homes, molt material i Alemanya molt material i ajuda logística però no tants homes i com a important la Legió Còndor.

El bàndol republicà va rebre menys ajuda i va haver de pagar l'ajuda rebuda de la URSS amb gran part de l'or dipositat al Banc d'Espanya. La ajuda més decisiva va assabir dels voluntaris antifeixistes vinguts de tot el món i es van organitzar en Brigades Internacionals, com a personatge destacat d'aquestes formacions trobem a George Orwell que va escriure Homenatge a Catalunya (obra de gran tensió internacional)

-La vida política a l'Espanya republicana:

El cap de governs era Francisoc Largo Caballero, que durant el seu comandament va integrar en el govern ministres anarquistes.

Largo Caballero va haver de frenar els esforços d'unió que hi va haver entre PSOE i PC pk aquest era massa radical. La política de Caballero es va esfondrar al maig del 1937. La nova conjuntura va ser dominada pel Partido Comunista de Espanya. D'aquesta manera es va frenar la revolució que havia començat. El nou cap de govern era Juan Negrí que va ser acusat de contrarevolucionari pels sectors revolucionaris anarquistes i d'agent al servei dels comunistes pels sectors més conservadors. Aquest nou govern va incrementar la debilitat política i que va ser determinant per al desenllaç de la Guerra Civil.

-L'estructura del nou Estat franquista:

Franco va arribar al poder del bàndol franquista gràcies ala mort del general Sanjurjo en un avió, i va facilitar el aconseguir el control del poder a través d'una Jefatura de Estado en la qual Franco era el líder. Franco va ser anomenat Caudillo.

Al 1937 es va promulgar el decret de la creació del partit únic. Les forces més importants que es van incorporar a aquest partit van ser els falangistes i els tradicionalistes carlins. Ramón Serrano Suñer (cunyat de Franco) que provenia de la CEDA, es va incorporar a la direcció del partit. A principis del 1938 es va constituir el primer govern del nou estat franquista.

-La difícil vida a la rera guarda:

A la rera guarda hi havia molta por, la població civil va patir una acció depuradora; persecució de gent d'Església, empresonaments i execucions es van a greujar. Hi havia tb molta dificultat per aconseguir aliments i va néixer el estrapelo típic d'un període de racionament.

LA GUERRA CIVIL A CATALUNYA I LA FI DEL CONFLICTE:

-La revolució:

La situació de la desaparició de l'exèrcit i de les principals forces de seguretat va ser controlada per un Comitè Central de Milícies antifeixistes, i quan es dissolgué va ser substituït per un nou govern de la Generalitat presidit per Lluí Companys.

Es van produir accions molt violentes i en contra de les persones de missa i van augmentar els atacs a totes les persones considerades de dretes. Aquestes accions van provocar la fugida dels sectors més conservadors. Al marge d'això es van crear tribunals com; Tribunal Popular, tribunal d'espionatge...9.000 morts van ser el resultat d'aquestes accions revolucionàries.

-Les col·lectivitzacions i a nova política econòmica:

Les col·lectivitzacions consisteixen en el repartiment de les terres als treballadors i de posar les empreses a mans dels obrers.

-L'acció de govern de la Generalitat:

Com que el vandalisme es va desencadenar des del primer moment la Generalitat va cursar ben a viat el decret d'apropiació d'edificis religiosos. Una altra tasca destacada va ser la del Comissariat de Propaganda; va fer moltes campanyes culturals i de sensibilització. Tb va tractar el camp educatiu ; Consell de l'escola Nova Unificada (CENU) es va fer càrreg dels edificis, materials , mestres i alumnes.

-La crisi del maig del 1937:

Al juliol del 1938 els republicans van fer una gran ofensiva a la zona de l'Ebre. Franco es va adonar de seguida de l'importància d'aquest fet i va posar en pràctica una impecable tàctica; consistia en resistir les posicions i al mateix temps bombardejar sistemàticament les posicions de l'exèrcit republicà. Així s'iniciava la retirada al 1938.

El govern de la República encara va fer un últim intent de resistència i va decretar la mobilització general per reclutar tropes que afectava a tots els homes menors de 45 anys.

La resistència militar dels republicans va ser molt irregular i caòtica i sense rebre cap mena d'oposició les tropes franquistes van entrar a BCN el 26 de gener de 1939. El 10 de febrer les tropes franceses van arribar a la frontera francesa.

L'1 d'abril de 1939 va difondre el darrer comunicat de guerra, en el qual s'anunciava la victòria de les forces nacionals i el final de les hostilitats.